

Миронець Н. Р., к.і.н., доцент (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С. Дем'янчука, місто Рівне)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ

Питання модернізації вищої освіти України в світлі положень Болонської декларації є дійсно одним із актуальних завдань на шляху до інноваційного європейського розвитку українського суспільства, підвищення ролі вищої освіти у формуванні освіченого молодого покоління.

Побудова оновленої системи освіти – повинна стати національною ідеєю, зміст якої полягає у збереженні і примноженні давніх освітніх традицій українців. Під цим кутом зору необхідно урахувувати аргументи, які висловлюють відомі педагоги-практики. Так, на думку Кузьмінського А. І., «Нашій постколоніальній науці слід уважніше осягати власну спадщину, а не відшукувати десь там – у далеких світах – те, що давно вже відоме і чомусь забуте тут. Урешті-решт, без критичного переосмислення власних інтелектуальних ресурсів ніяке покvapливе намагання наздогнати сучасну педагогічну науку країн Європи і Америки не може сприяти розвитку своєї і духом, і буквою – новітньої системи освіти". На підсумковій колегії Міністерства науки і освіти (21 березня 2008 р., м. Київ) було констатовано, що руйнація того, до чого Європа тільки готується, вкрай недоречно. Поспішне, а не поступове входження в Болонський процес також не є виправданим».

Оновлена система вищої освіти покликана виховувати громадянина держави Україна, всебічно розвинену особистість, для якої потреби у фундаментальних знаннях та у підвищенні загальноосвітнього і професійного рівня асоціюється зі зміцненням своєї держави.

Розвиток національної системи вищої освіти має відбуватися шляхом поступового поетапного запровадження європейських норм та стандартів, з урахуванням вітчизняних традицій [1].

Для досягнення цілей Болонської декларації були означені такі завдання:

- створення системи кваліфікаційних ступенів вищої школи (дворівнева система «бакалавр-магістр»);
- створення системи накопичення та переведення залікових одиниць або «кредитів», які даватимуть змогу продовжувати навчання в іншій країні;
- співробітництво в галузі управління якістю;
- створення європейського стандарту вищої освіти;
- мобільність студентів, викладачів, дослідників [2].

Існує багато трактувань питань «академічна мобільність»:

– важлива складова процесу інтеграції вищих навчальних закладів у міжнародний освітній простір [3].

– важлива якісна особливість європейського простору, що передбачає обмін людьми між вищими навчальними закладами та між державами [4].

– можливість обирання найкращих варіантів навчання задля підготовки сучасного фахівця [5].

В Україні мобільність студентів стимулюють різноманітні державні та регіональні програми. В ЄС існує ряд стипендіальних програм.

Міністерство освіти і науки України наказом № 635 від 29 травня 2013 року затвердило «Примірне положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України» [6].

Це положення регламентує діяльність вищих навчальних закладів України щодо організації академічної мобільності студентів і встановлює загальний порядок організації різних програм академічної мобільності студентів на території України та за кордоном.

Багаторічний досвід партнерської співпраці Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука з європейськими вищими навчальними закладами став підґрунтям для реалізації умов Болонської конвенції у практичній площині. Так, навчання студентів на спільних освітніх програмах з Університетом прикладних наук імені Я. Кодолані (УЯК, Угорщина) передбачає і використання можливості долучитися до міжнародних програм обміну студентів, що нині активно діють в межах ЄС. Оскільки студенти, що навчаються за спільними програмами водночас є і студентами європейського ВНЗ, то вони можуть безперешкодно користуватися усіма пільгами, що і студенти усіх європейських вищих початкових закладів.

УЯК запропонував студентам МЕГУ взяти участь у програмі «Еразмус». Це некомерційна програма ЄС з обміну студентами та викладачами між університетами країн членів Євросоюзу а також Ісландії, Ліхтенштейна, Македонії, Норвегії, Туреччини. Програма надає можливість вчитися, проходити стажування чи викладати в іншій країні, що бере участь у програмі. Терміни навчання та стажування можуть складати від 3 місяців до 1 року кожний, в сумі до 2 років [7]. В запропонованій УЯК програмі беруть участь близько сотні вузів в 20 країнах – членах ЄС.

До участі у цій програмі допускаються студенти з другого курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Відбір студентів здійснюється конкурсною комісією, що складається із представників МЕГУ та УЯК. Умовою участі у конкурсі є високий рейтинг успішності студента, його участь у науковій роботі та, безсумнівно, знання іноземної мови.

Перелік необхідних документів та процедура їх подання регламентується Центром міжнародних освітніх програм УЯК.

Студент самостійно приймає рішення щодо місця проходження семестрового навчання. Крім вивчення обов'язкових навчальних дисциплін має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін. На час навчання у вищому навчальному закладі-партнері студенту надається індивідуальний план навчання.

Визнання результатів навчання здійснюється з використанням системи накопичення кредитів ECTS та з використанням оцінювання навчальних здобутків студента, прийнятою угодою про співробітництво МЕГУ і ЯУК. Відповідно здійснюється і пере зарахування вивчених навчальних дисциплін.

Перебуваючи на навчанні за кордоном студент повинен дотримуватися усіх правил, що регламентуються законодавством приймаючої країни та нормативно-правовими документами ВНЗ-партнера, успішно пройти навчання і вчасно повернутися до МЕГУ.

Університет в свою чергу разом із партнером створює всі необхідні умови для проходження семестрового навчання студентом: попередньо формує високий рівень знань іноземної мови, ввівши у навчальні плани додатково велику кількість годин іноземної мови; надає консультативні послуги студенту; сприяє у вирішенні візових, житлових і побутових проблем.

Відтак, уже впродовж трьох років беруть участь у програмах обміну студентів і вже пройшли семестрове навчання в університетах Бельгії, Угорщини, Франції, Польщі.

Окремо слід звернути увагу на ще одну складову академічної мобільності студентів – проходження практики. Навчальний план підготовки бакалавра з туризму за спільними європейськими освітніми програмами передбачає професійне стажування у VII семестрі терміном у 15 тижнів. Програма «Еразмус» пропонує проходження такої практики в кращих куточках Європи. Зокрема, це готелі Італії, Іспанії, Греції, Болгарії а також Туреччини.

Програми мобільності студентів, що впроваджені в МЕГУ, дають можливість поєднувати зарубіжний та вітчизняний досвід, формувати конкурентоспроможного фахівця для сучасного ринку праці та всебічно розвинути особистість, для якої потреба у фундаментальних знаннях та у підвищенні професійного рівня асоціюється із зміцненням своєї держави.

1. Концептуальні засади та напрями розвитку вищої освіти в Україні // <http://www.zakon2.rada.gov.ua> **2.** Савченко О. І., Нестеренко Р. О. Створення міжнародних та національних університетських консорціумів як запорука успішного розвитку бізнес-освіти // Матеріали VI щорічної міжнародної конференції «Розбудова менеджмент-освіти в Україні» (17-19 лютого 2005 року, м. Дніпропетровськ). – К.: Навч.-мет. Центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – С.71-76. **3.** Бринев С. Н., Чуянов Р.А. Академическая мобильность студентов как фактор развития процесса интернационализации процесса образования // <http://www.prof.msu.ru> **4.** Гуляева Н. М. Мобільність викладачів та студентів: проблеми та орієнтири // Матеріали VI щорічної міжнародної конференції «Розбудова менеджмент-освіти в Україні» (17-19 лютого 2005 року, м. Дніпропетровськ). – К.: Навч.-мет. Центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – С.76-81. **5.** Згуровський М. Болонський процес – структурна реформа вищої освіти на європейському просторі // <http://www.idn.polynet.lviv.ua> **6.** Примірне положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України // <http://www.osvita.gov.ua> **7.** Эразмус. www.wikipedia.org/wiki